

Feedbackstatement

Verwerking consultatiereacties op
interpretatie begrip 'incident' in Bta

Publicatiedatum: 24 november 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Ernstige gevolgen voor integere bedrijfsuitoefening	4
2. Onderzoek feiten en omstandigheden door accountantsorganisatie	7
3. Voorbeelden in interpretatie	8
4. Behandeling incidentmeldingen door AFM	10

Inleiding

Op 17 mei 2021 heeft de Autoriteit Financiële Markten (hierna: de AFM) haar herziene interpretatie van het begrip 'Incident' in het kader van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) en het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta) (hierna: de Interpretatie) op haar website geconsulteerd. Deze consultatieperiode duurde tot en met 29 juni 2021. De AFM heeft 16 reacties op de geconsulteerde Interpretatie ontvangen. Deze reacties stellen ons in staat de Interpretatie duidelijker te maken. De AFM wil de partijen die hebben gereageerd dan ook hartelijk danken voor hun reacties.

In dit feedbackstatement legt de AFM uit op welke wijze de reacties op de consultatie zijn verwerkt in de Interpretatie. Daarbij zijn niet alle reacties afzonderlijke behandeld, maar hebben we deze gecategoriseerd in een aantal onderwerpen:

1. Ernstige gevolgen voor integere bedrijfsuitoefening;
2. Onderzoek feiten en omstandigheden door accountantsorganisatie;
3. Voorbeelden in interpretatie;
4. Behandeling incidentmeldingen door AFM.

Per onderwerpen geven we een korte beschrijving van de ontvangen reactie(s), waarna we de reactie(s) beantwoorden en uitleggen waarom we een bepaalde keuze maken.

Vervolgstappen

Op 24 november 2022 is tegelijk met de publicatie van dit feedbackstatement de [definitieve herziene 'Interpretatie incident Wta'](#) gepubliceerd op de website van de AFM. Vanaf die datum past de AFM de interpretatie toe.

Status interpretatie

Een interpretatie van de AFM is een schriftelijke beleidsuiting waarin de visie van de AFM wordt weergegeven op geldende wet- en regelgeving. Een interpretatie draagt bij aan duidelijkheid en voorspelbaarheid voor de markt over hoe de AFM een norm uit wet- en regelgeving uitlegt en toepast in haar toezicht.

Via haar contacten met marktpartijen en advocatuur signaleert de AFM onderwerpen waarover behoefte tot interpretatie bestaat. Met deze interpretatie wil de AFM de norm niet breder uitleggen dan volgt uit de wet en de wetsgeschiedenis. De wet en de wetsgeschiedenis prevaleert altijd.

1. Ernstige gevolgen voor integere bedrijfsuitoefening

In meerdere consultatiereacties is verzocht om een nadere duiding van wanneer voor een accountantsorganisatie een incident ernstige gevolgen voor de integere uitoefening van haar bedrijf heeft. Daarbij is meermaals gesteld dat de meldplicht is beperkt tot incidenten waarvan de ernstige gevolgen voor de integere en beheerste bedrijfsvoering van de accountantsorganisatie zich al hebben voorgedaan, zodat incidenten met 'potentieel' ernstige gevolgen niet gemeld hoeven te worden. Hieraan gerelateerd is in enkele consultatiereacties opgemerkt dat niet elk signaal kwalificeert als een incident waarvoor de meldplicht uit artikel 32 van het Besluit toezicht accountantsorganisaties geldt.

Koppeling integriteit en incident

De AFM heeft in de vastgestelde incidentinterpretatie meer uitleg gegeven over het begrip 'incident' *an sich*. De wettelijke bepaling over incidenten is opgenomen onder de bepaling over integriteit, waaronder kort gezegd wordt verstaan het door een accountantsorganisatie tegengaan van de volgende situaties: a) de verstremgeling van tegenstrijdige belangen, b) de betrokkenheid bij wetsovertredingen die het vertrouwen kunnen schaden, en c) relaties met cliënten die het vertrouwen kunnen schaden. De accountantsorganisatie dient haar bedrijfsvoering zodanig in te richten dat zij waarborgt dat deze drie situaties worden tegengegaan.

Incidenten zijn feiten, omstandigheden en gebeurtenissen die een indicatie vormen voor het mogelijk bestaan van een dergelijke situatie. Daarbij zijn er enerzijds incidenten zonder ernstige gevolgen voor de integere bedrijfsuitoefening van de accountantsorganisatie en anderzijds incidenten die ernstige gevolgen kunnen hebben voor de integere bedrijfsuitoefening.

Mogelijkheid van ernstige gevolgen voor integere bedrijfsuitoefening voldoende voor nemen passende maatregelen

In de geconsulteerde interpretatie was opgenomen dat feiten en omstandigheden die potentieel duiden op a) een verstremgeling van tegenstrijdige belangen, b) een strafbaar feit, of c) een schadelijke relatie, als incident kunnen kwalificeren. Daarbij werd gesteld dat de potentiële bedreiging van de integere uitoefening van het bedrijf van de accountantsorganisatie voldoende is om te kwalificeren als incident, omdat deze het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kan schaden.

De AFM heeft op basis van meerdere consultatiereacties geconcludeerd dat in de geconsulteerde interpretatie onvoldoende werd onderbouwd waar dit op is gebaseerd, onder andere omdat niet voldoende is toegelicht wat de juridische grondslag hiervoor is. Gelet hierop, heeft de AFM in de definitieve interpretatie meer uitleg gegeven, waarvan de hoofdlijn hierna is opgenomen.

Leidend is de vraag of het incident ernstige gevolgen kan hebben voor de integere uitoefening van haar bedrijf. Artikel 21, eerste lid, Wta bevat de verplichting om de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat deze een integere en beheerste uitoefening van het bedrijf waarborgt. Uit artikel 32, tweede lid, Bta volgt dat een accountantsorganisatie procedures en regels vaststelt ter zake van de omgang met en vastlegging van incidenten die ernstige gevolgen hebben voor de integere uitoefening van haar bedrijf. Als de procedures en maatregelen alleen zouden zien op incidenten die al ernstige gevolgen hebben gehad voor de integere uitoefening van het bedrijf, dan is daarmee reeds geen sprake meer van een inrichting van een bedrijfsvoering die een integere uitoefening van het bedrijf waarborgt. Om dit te waarborgen, moet de inrichting van de bedrijfsvoering ook het ontstaan van de hiervoor genoemde situaties a) – c) tegengaan.

Tegen die achtergrond moet de verplichting in artikel 32, tweede lid, Bta zo gelezen worden dat een accountantsorganisatie procedures en regels vaststelt ter zake van de omgang met en vastlegging van het type incidenten dat ernstige gevolgen heeft voor de integere uitoefening van haar bedrijf. Als de feiten, omstandigheden en gebeurtenissen die zich voordoen, een indicatie vormen voor het mogelijk bestaan van één of meer van de hiervoor genoemde situaties a) – c), dan dient te worden beoordeeld of sprake kan zijn van ernstige gevolgen voor de integere uitoefening, in welk geval er aanleiding is om passende maatregelen te treffen gericht op het beheersen van risico's en op het voorkomen van herhaling. In lijn daarmee dienen op te stellen procedures en regels ter zake van de omgang met en vastlegging van incidenten rekening te houden met incidenten die ernstige gevolgen kunnen hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf. Dit alles ter waarborging van een beheerste en integere uitoefening van het bedrijf.

Om een zekere objectiviteit aan te brengen in de beoordeling of een incident ernstige gevolgen kan hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf, is in de interpretatie aangegeven dat dit voldoende voorzienbaar moet zijn. Dit is het geval als een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde partij zou concluderen dat sprake kan zijn van ernstige gevolgen voor de integere bedrijfsuitoefening.

Afweging of sprake kan zijn van ernstige gevolgen voor de integere bedrijfsuitoefening

In de consultatieversie van de interpretatie was opgenomen dat wat 'ernstige gevolgen voor de integere uitoefening van haar bedrijf' zijn, afhankelijk is van de feiten en omstandigheden van het mogelijke incident. Gelet op het verzoek in meerdere consultatiereacties om nadere duiding, heeft de AFM in de definitieve interpretatie op dit punt meer duiding gegeven.

In artikel 21, tweede lid, onder b, Wta wordt een definitie gegeven van integriteit. Daaronder wordt verstaan het tegengaan van de daar genoemde situaties:

- a) verstremgeling van tegenstrijdige belangen;
- b) betrokkenheid van de accountantsorganisatie, de externe accountants of andere medewerkers van de accountantsorganisatie bij strafbare feiten en wetsovertredingen die het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kunnen schaden, en;
- c) relaties met cliënten die het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kunnen schaden.

Tegen deze achtergrond duidt de AFM de verplichting in artikel 21, eerste lid, Wta om de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat deze (mede) een integere uitoefening van haar bedrijf waarborgt, als een verplichting om deze zodanig in te richten dat deze waarborgt dat de bovengenoemde situaties worden tegengegaan. Een incident kan gevolgen hebben voor de integere bedrijfsuitoefening als het een indicatie vormt dat de bedrijfsvoering van de accountantsorganisatie tekort kan zijn geschoten in het tegengaan van voornoemde situaties. Er kan sprake zijn van ernstige gevolgen voor de integere bedrijfsuitoefening als het incident een indicatie vormt dat de bedrijfsvoering van de accountantsorganisatie ernstig tekort kan zijn geschoten in het tegengaan van deze situaties. Als hiervoor aangegeven is dit het geval als een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde partij zou concluderen dat de bedrijfsvoering van de accountantsorganisatie ernstig tekort kan zijn geschoten in het tegengaan van de bovenstaande situaties.

Vertrouwen kunnen schaden

In de consultatieversie van de interpretatie was in hoofdstuk 3 opgenomen dat bij de beoordeling of sprake is van “ernstige gevolgen voor de integere uitoefening van haar bedrijf” feiten en omstandigheden van het mogelijke incident moeten worden meegewogen. Daarbij werd opgemerkt dat het publieke belang van de controleverklaring moet worden betrokken, waarbij enkele aspecten werden benoemd die zien op de maatschappelijke impact van de cliënt en de situatie.

Op basis van consultatiereacties heeft de AFM geconcludeerd dat deze aspecten ten aanzien van de maatschappelijke impact zien op de vraag of een situatie het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kunnen schaden. Aangezien het element van ‘het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kunnen schaden’ in artikel 21 Wta alleen wordt genoemd bij de situaties ten aanzien van betrokkenheid bij wetsovertredingen (Situatie B) en relaties met cliënten (Situatie C) heeft de AFM het betrekken van aspecten die zien op de maatschappelijke impact beperkt tot deze twee situaties.

De AFM heeft het meewegen van aspecten ten aanzien van maatschappelijke impact die het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kunnen schaden tegen deze achtergrond verplaatst naar het hoofdstuk 1 met toelichting over het begrip ‘incident’, waarbij het is opgenomen onder de ondertitel ‘Vertrouwen kunnen schaden’.

Schrappen onderscheid signaal en incident

In de consultatieversie van de interpretatie werd een onderscheid gemaakt tussen een signaal en een incident; daarbij werd omschreven dat een signaal een gebeurtenis kan zijn die mogelijk invloed heeft op het vertrouwen in de accountantsorganisatie of de financiële markten. Om onduidelijkheid te voorkomen, heeft de AFM in de vastgestelde interpretatie het onderscheid tussen signaal en incident niet meer gemaakt. In plaats daarvan is voornoemde lijn verwerkt, waarin kenbaar wordt gemaakt dat in het kader van de integere bedrijfsuitoefening, als sprake is van feiten, omstandigheden en gebeurtenissen die een indicatie vormen voor het mogelijk bestaan van één of meer van voornoemde situaties, beoordeeld moet worden of de bedrijfsvoering van de accountantsorganisatie ernstig tekort kan zijn geschoten in het tegengegaan van deze situaties.

2. Onderzoek feiten en omstandigheden door accountantsorganisatie

Meerdere respondenten hebben in hun consultatiereactie aangegeven dat het voor een accountantsorganisatie vaak nodig is om eerst een onderzoek af te ronden van de feiten en omstandigheden van het geval, om te kunnen beoordelen of sprake is van een incident met ernstige gevolgen voor de integere uitoefening van het bedrijf van de accountantsorganisatie.

Informatie al verifiëren en onderzoeken voordat ernstige gevolgen optreden

Zoals eerder opgemerkt, dienen accountantsorganisaties op grond van artikel 21 van de Wta hun bedrijfsvoering zodanig in te richten dat deze een beheerste en integere uitoefening van haar bedrijf waarborgt. Een accountantsorganisatie krijgt door interne en externe factoren kennis van feiten, omstandigheden of gebeurtenissen die relevant kunnen zijn voor de integere bedrijfsvoering. Daarbij verifieert en onderzoekt zij deze informatie om daarvan de mogelijke gevolgen te beoordelen. Als de bedrijfsvoering ernstig tekort kan zijn geschoten in het tegengaan van de eerdergenoemde situaties, neemt de accountantsorganisatie passende maatregelen. Een accountantsorganisatie kan dus niet wachten met onderzoek tot ernstige gevolgen voor de integere bedrijfsuitoefening zijn ingetreden.

Passende maatregelen als voldoende voorzienbaar dat bedrijfsvoering ernstig tekort kan zijn geschoten

Een accountantsorganisatie moet de gevolgen van een incident voor de integere bedrijfsvoering in brede zin beoordelen, waarbij de inhoud, toepassing en toereikendheid van het beleid en de procedures van de accountantsorganisatie worden betrokken. Ook dient te worden gekeken naar de rol van de beleidsbepalers, externe accountants en medewerkers bij het tegengaan van de situaties, of het ontbreken van een afdoende invulling van die rol op dit punt of het feitelijk niet handelen naar die rol. Daarnaast speelt de vraag welke rol de (relatie met) stakeholders of de reputatie van de accountantsorganisatie in dit kader heeft gespeeld.

Omdat passende maatregelen aan de orde zijn als bedrijfsvoering ernstig tekort kan zijn geschoten in het tegengaan van de eerdergenoemde situaties, hoeft geen sprake te zijn van het volledig afronden van een onderzoek naar de feiten en omstandigheden voordat passende maatregelen worden overwogen en, waar nodig, een melding aan de AFM wordt gedaan. Die melding ziet op gevallen waarin de feiten, omstandigheden en gebeurtenissen die het incident vormen en moet in dat geval onverwijld worden gedaan na de vaststelling dat de bedrijfsvoering ernstig tekort kan zijn geschoten.

3. Voorbeelden in interpretatie

De voorbeelden in de consultatie hebben tot veel reacties geleid. De reacties liepen uiteen: sommige respondenten stelden voor voorbeelden geheel te schrappen of juist meer voorbeelden toevoegen, en andere respondenten hadden inhoudelijke opmerkingen bij de voorbeelden.

Meerwaarde voorbeelden

Naar de mening van de AFM kunnen voorbeelden behulpzaam zijn voor accountantsorganisaties bij de beoordeling of het incident een indicatie vormt dat de bedrijfsvoering ernstig tekort kan zijn geschoten in het tegengestaan van de eerdergenoemde situaties, en of het incident bij de AFM moet worden gemeld. De door de AFM genoemde voorbeelden voorzien in de meest voorkomende gemelde incidenten. De AFM heeft naar aanleiding van de reacties verduidelijkt dat bij de genoemde voorbeelden alle relevante feiten en omstandigheden meegewogen moeten worden in de beoordeling die de accountantsorganisatie maakt. De voorbeelden zijn namelijk een versimpelde weergave van werkelijke situaties. Bij vragen of er in een specifieke situatie sprake is van een incident kan een accountantsorganisatie te allen tijde contact opnemen met de AFM via wta@afm.nl.

Verwerking suggesties uit consultatiereacties

In verschillende consultatiereacties is aangegeven dat niet bij alle voorbeelden duidelijk was waarom sprake was van mogelijk ernstige gevolgen van de situatie op de integere bedrijfsvoering van de accountantsorganisatie. In de interpretatie is waar mogelijk bij de voorbeelden aangegeven dat in het betreffende geval is sprake van een incident dat ernstige gevolgen kan hebben voor de integere bedrijfsuitoefening, en of de AFM in het betreffende geval een incidentmelding verwacht.

Ten aanzien van het voorbeeld over negatieve berichtgeving is in enkele consultatiereacties opgemerkt dat het overnemen van berichtgeving in verschillende media geen criterium zou moeten zijn. Bij nader inzien is de AFM het hiermee eens en is dit element uit het desbetreffende voorbeeld geschrapt.

Op basis van de consultatiereacties is ons gebleken dat er onduidelijkheid bestond over situaties die zich voordoen bij buitenlandse netwerkonderdelen. Gelet hierop, heeft de AFM in de interpretatie hierover een voorbeeld toegevoegd.

In enkele consultatiereacties is verzocht om in de voorbeelden een onderscheid op te nemen tussen situaties met betrekking tot enerzijds cliënten die kwalificeren als organisaties van openbaar belang (OOB-clieënten) en anderzijds cliënten die geen OOB zijn (reguliere cliënten). Dit onderscheid relateert onder andere aan de maatschappelijke impact en de daaraan gekoppelde vraag of een situatie het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kan schaden, welk onderwerp hierboven in hoofdstuk 1 onder het kopje 'Vertrouwen kunnen schaden' is behandeld. Naar aanleiding van het verzoek in consultatiereacties is in enkele voorbeelden duidelijker gemaakt dat het gaat om situaties bij een controleclient met veel (verschillende) stakeholders, zoals een OOB of een andere organisatie die in de maatschappelijke belangstelling staat. Onder andere de voorbeelden over onjuiste strekking van de controleverklaring en materiële verslaggevingsfraude bij een client zijn op dit punt verduidelijkt. Daarnaast zou het kunnen gaan om betrokkenheid bij wetsovertredingen of een schadelijke relatie bij een voor de accountantsorganisatie in omvang belangrijke controlecliënt. In dergelijke gevallen zal eerder sprake zijn van een situatie die het vertrouwen in de accountantsorganisatie kan schaden.

In meerdere consultatiereacties is opgeroepen om voorbeelden toe te voegen waar geen sprake is van een incident. Naar aanleiding van deze opmerkingen heeft de AFM in meerdere voorbeelden toegevoegd dat het afhankelijk is van de omstandigheden van het geval of sprake is van een incident dat ernstige gevolgen kan hebben voor de integere bedrijfsuitoefening. Hieruit kan worden opgemaakt dat de desbetreffende casus niet in alle gevallen kwalificeert als een incident dat ernstige gevolgen kan hebben. Tevens is een voorbeeld toegevoegd waar doorgaans geen sprake zal zijn van een incident dat ernstige gevolgen kan hebben ('Wetsovertredingen bij netwerkonderdelen in het buitenland').

4. Behandeling incidentmeldingen door AFM

In enkele consultatiereacties wordt verzocht om meer inzicht te geven in wat de AFM met ontvangen incidentmeldingen doet en op welke wijze zij deze in het toezicht betreft.

De AFM heeft naar aanleiding van dit verzoek in de consultatiereacties aanleiding gezien om een separate flyer te publiceren, waarin meer uitleg wordt gegeven over het doel van de incidentmelding, wat de AFM van een accountantsorganisatie verwacht als een incident wordt onderkend dat ernstige gevolgen kan hebben voor de integere bedrijfsuitoefening, en wat de AFM daadwerkelijk doet met een incidentmelding. Deze flyer is [hier](#) op de website van de AFM te vinden.

Autoriteit Financiële markten

Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

www.afm.nl

Dataclassificatie

AFM-Publiek

Volg ons: →

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontleen. Door veranderende wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet actueel is op het moment dat u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright AFM 2022